

Informacje dla ucznia

- Przeczytaj uważnie teksty, a następnie wykonaj umieszczone pod nimi zadania.
- Odpowiadaj tylko własnymi słowami, chyba że w zadaniu polecono inaczej.
- Na wykonanie wszystkich zadań masz 120 minut.

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Stanisław Lem

DZIENNIKI GWIAZDOWE

Dzień zapowiadał się kiepsko. Bałagan, panujący w domu od chwili, kiedy dałem służącego do remontu¹, rósł. Niczego nie mogłem znaleźć. W kolekcji meteorów² załęgły się myszy. Nadgryzły najładniejszy chondryt³.

Kiedy parzyłem kawę, wybiegło mi mleko. Ten elektryczny bałwan schował ścierki razem z chustkami do nosa. Powinienem być dać go do generalki⁴, już kiedy zaczął mi pastować buciki od środka. Musiałem użyć zamiast ścierki starego spadochronu, poszedłem na górę, odkurzyłem meteory i nastawiłem łapkę. Wszystkie okazy zebrałem sam. Nie jest to takie trudne – trzeba tylko zejść meteor od tyłu i nakryć go siatką.

Przypomniałem sobie nagle o grzankach i zbiegłem na dół.

Oczywiście spaliły się na węgiel. Wyrzuciłem je do zlewu. Od razu się zatkał. Machnąłem na to ręką i zajrzałem do skrzynki na listy.

Pełna była zwykłej rannej poczty – dwa zaproszenia na kongresy gdzieś w prowincjonalnych dziurach mgławicy⁵ Kraba, druki reklamujące mleczko do polerowania rakiet, nowy numer *Odrzutowego Dróżnika*, nic ciekawego. Ostatnią była ciemna, gruba koperta opatrzona pięcioma pieczęciami. Zważyłem ją w ręce i otworzyłem.

Tajny Pełnomocnik do spraw Karelirii ma zaszczyt zaprosić p. Ijona Tichego na posiedzenie, które odbędzie się dn. 16 bm. o godzinie 17.30 w małej sali Lambretanum. Wstęp ściśle za zaproszeniami po prześwietleniu.

Uprasza się o zachowanie sprawy w tajemnicy.

Nieczytelny podpis, pieczęć
i druga pieczęć czerwona, skosem:

SPRAWA KOSMICZNEJ WAGI. TAJNE!!!

No, nareszcie coś, pomyślałem. Kareliria, Kareliria... nazwę znałem, ale nie mogłem sobie przypomnieć skąd. Zajrzałem do *Encyklopedii kosmicznej*. Była tylko Kartulania i Kersempilia. Ciekawe, pomyślałem. *Almanach*⁶ też niczego nie zawierał pod tym hasłem. Tak, to było naprawdę interesujące. Ani chybi Tajna Planeta. – To lubię – mruknąłem i zacząłem się ubierać. Była dopiero dziesiąta, ale musiałem wziąć poprawkę na służącego. Skarpetki znalazłem prawie od razu w lodówce i wydawało mi się, że potrafię już prześledzić bieg myśli rozstrojonego elektromózgu, kiedy stanąłem wobec osobliwego faktu – nigdzie nie było spodni. Żadnych.

a) Uzupełnij tekst.

Zamieszczony tekst kultury to ..... Cechą charakterystyczną tej formy jest przekazywanie treści za pomocą ..... oraz umieszczenie wypowiedzi bohaterów w .....

b) Wyjaśnij, na czym polega komizm przedstawionej sytuacji.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 20. (0–20)

Wybierz jeden z tematów i napisz wypracowanie.

Temat 1.

Czy bezkrytyczność jest cechą tolerancji? Napisz rozprawkę, w której rozważysz, czy każde zachowanie i postawę należy akceptować. W swojej pracy odwołaj się do jednej z lektur obowiązkowych oraz innego wybranego tekstu literackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Temat 2.

Napisz dalszy ciąg opowiadania o Ijonie Tichym. Wyobraź sobie, że bohater musi się zmierzyć z zadaniem, w którego rozwiązaniu pomoże mu znajomość jednej z lektur obowiązkowych. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Same tylko surduty⁷ wisiąły w szafie. Przeszukałem cały dom, nawet rakiętę wypatroszyłem – nic. Stwierdziłem tylko, że ten zdezelowany bałwan wypił cały olej, jaki znajdował się w piwnicy. Musiał go wychłać niedawno, bo przed tygodniem liczyłem puszki i wszystkie były pełne. To mnie tak zezłościło, że się poważnie zastanowiłem, czy nie oddać go jednak na złom. Ponieważ nie chciało mu się wstawać rano, od miesiący zatykał sobie wieczorem słuchawki woskiem. Można było dzwonić do upadłego. Tłumaczył, że to z roztargnienia. Groziłem, że wykręcę mu stopki, ale brzęczał sobie na to.

Wiedział, że go potrzebuję. Podzieliłem cały dom na kwadraty systemem Pinkertona⁸ i zabrałem się do takiej rewizji, jakbym szpilki szukał. Znalazłem w końcu kwit z pralni. Szubrawiec⁹ oddał wszystkie moje spodnie do czyszczenia. [...] Tymczasem nadeszła pora obiadu. Do lodówki nie miałem co zaglądać – oprócz skarpetek był w niej tylko papier listowy. Ogarniała mnie rozpacz. Wyjąłem z rakiety skafander, włożyłem go i poszedłem do najbliższego domu towarowego. Trochę się za mną oglądano na ulicy, ale kupiłem dwie pary spodni, [...] wróciłem w skafandrze, przebrałem się i zły jak diabeł pojechałem do chińskiej restauracji. Zjadłem, co mi dali, [...] i spojrzawszy na zegarek, przekonałem się, że dochodzi piąta. Zmitrzążyłem cały dzień.

Stanisław Lem, *Dzienniki gwiazdowe*, Czytelnik, Warszawa 1971, s. 48–50.

[502 słowa]

¹ remont – tu: naprawa

² meteor – tu: meteoroid, czyli bryła kamienna lub metaliczna poruszająca się w przestrzeni międzyplanetarnej, powstała np. przez rozpad komety

³ chondryt – meteoroid kamienny

⁴ generalka – pot. remont generalny

⁵ mgławica – obłoki gazu i pyłu międzygwiazdowego lub bardzo rozległe otoczki gwiazd

⁶ almanach – publikacja jednorazowa lub periodyczna zawierająca artykuły z określonej dziedziny nauki lub sztuki

⁷ surdut – dwurzędowa przedłużana marynarka męska

⁸ Allan Pinkerton – założyciel pierwszej agencji detektywistycznej na świecie

⁹ szubrawiec – człowiek nikkzemny, łotr

Zadanie 1. (0–2)

a) Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Przytoczony tekst jest przykładem

- A. utworu *fantasy*.
- B. prozy realistycznej.
- C. utworu poetyckiego.
- D. prozy fantastycznonaukowej.

b) Uzasadnij swój wybór.

.....

.....

.....

Zadanie 2. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A, B albo C i jej uzasadnienie 1., 2. albo 3.

W tekście wypowiada się

A.	podmiot liryczny,	który	1.	jest uczestnikiem zdarzeń.
B.	narrator pierwszoosobowy,		2.	jest obserwatorem i komentatorem.
C.	narrator trzecioosobowy,		3.	skupia się na swoich emocjach, nie relacjonując zdarzeń.

Zadanie 3. (0–1)

Uzupełnij plan wydarzeń zgodnie z kolejnością chronologiczną. Wpisz właściwe litery w wy kropkowanych miejscach.

- A – Próba skompletowania garderoby.
 B – Zakup nowych spodni.
 C – Przetrząsnięcie domu w poszukiwaniu spodni.
 D – Odczytanie ważnego listu.
 E – Obiad w restauracji.

Plan wydarzeń

1. Nieudana próba zrobienia śniadania.
2. Sprawdzenie poczty.
  - a) .....
3. ....
  - a) Znalezienie skarpet.
  - b) .....
4. ....
5. ....

Zadanie 4. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

Tekst ma charakter A/B, do czego przyczyniają się C/D.

A. żartobliwy	C. nieprawdopodobne wydarzenia i komizm językowy
B. poważny	D. trudna sytuacja bohatera oraz użyte słownictwo naukowe

Zadanie 5. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Na podstawie fragmentu tekstu można wywnioskować, że cechą, która nie charakteryzuje bohatera, jest

- A. impulsywność.
- B. determinacja.
- C. błyskotliwość.
- D. nieśmiałość.

Zadanie 6. (0–1)

Który związek frazeologiczny określa stopień radzenia sobie bohatera z obowiązkami domowymi? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Znaleźć się w sytuacji patowej.
- B. Czuć się jak ryba w wodzie.
- C. Świecić przykładem.
- D. Być panem sytuacji.

Zadanie 7. (0–2)

W imieniu Ijona Tichego zredaguj krótką wypowiedź skierowaną do jego służącego. Spróbuj przekonać robota, że musi zmienić swoje postępowanie i sposób dbania o dom. Użyj przynajmniej dwóch argumentów.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 8. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Wyraz <i>elektromózg</i> jest archaizmem.	P	F
Wyraz <i>elektromózg</i> jest wyrazem złożonym.	P	F

Zadanie 9. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W wypowiedzeniu *Zmitrężyłem cały dzień* podkreślony wyraz oznacza

- A. zagospodarowałem.
- B. spożytkowałem.
- C. zmarnowałem.
- D. przeżyłem.

Zadanie 10. (0–1)

Jak należy zapisać tytuły poniższych książek oraz czasopism, aby były zgodne z zasadami ortograficznymi? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Książki	Czasopisma
OPOWIEŚCI O PILOCIE PIRXIE	WIEDZA I ŻYCIE
POWRÓT Z GWIAZD	NOWA KULTURA

- A. „Opowieści o pilocie Pirxie”, „Powrót z gwiazd”, „Wiedza i Życie”, „Nowa Kultura”
- B. „Opowieści O Pilocie Pirxie”, „Powrót Z Gwiazd”, „Wiedza i Życie”, „Nowa Kultura”
- C. „Opowieści o pilocie Pirxie”, „Powrót z gwiazd”, „Wiedza i życie”, „Nowa kultura”
- D. „Opowieści O Pilocie Pirxie”, „Powrót Z Gwiazd”, „Wiedza I Życie”, „Nowa Kultura”

Zadanie 11. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wypowiedzenie *Ponieważ nie chciało mu się wstawać rano, od miesięcy zatykał sobie wieczorem słuchawki woskiem* jest

- A. zdaniem pojedynczym rozwiniętym.
- B. zdaniem złożonym współrzędnie.
- C. zdaniem złożonym podrzędnie.
- D. równoważnikiem zdania.

Zadanie 12. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W kopercie otrzymanej przez Ijona Tichego znajdowało się

- A. ogłoszenie.
- B. zaproszenie.
- C. zawiadomienie.
- D. podziękowanie.

Zadanie 13. (0–1)

Oceń, które z podanych zdań jest prawdziwe. Wybierz P przy zdaniu prawdziwym.

1.	Aby uzyskać informacje o Stanisławie Lemie, autorze książki „Dzienniki gwiazdowe”, należy sięgnąć do słownika terminów literackich.	P
2.	Aby sprawdzić, co znaczy słowo <i>zdezelowany</i> , należy zajrzeć do słownika języka polskiego.	P
3.	Znaczenia wyrażenia <i>szukać igły w stogu siana</i> nie znajdziemy w słowniku frazeologicznym.	P
4.	Aby sprawdzić, jak się odmienia słowo <i>kongres</i> , należy sięgnąć do słownika synonimów.	P

Zadanie 14. (0–3)

Przeczytaj poniższy tekst, a następnie wykonaj polecenia.

Jan Kochanowski
PIEŚŃ XXV

Tyś Pan wszystkiego świata, Tyś niebo zbudował
I złotymi gwiazdami ślicznieś uhaftował;
Tyś fundament założył nieobeszłej ziemi
I przykryłeś jej nagość zioły rozlicznymi.

Za Twoim rozkazaniem w brzegach morze stoi,
A zamierzonych granic przeskoczyć się boi;
Rzeki wód nieprzebranych wielką hojność mają.
Biały dzień a noc ciemna swoje czasy znają.

Jak Kochanowski, *Pieśni*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Warszawa 2005, s. 100–101.

a) Utwórz, którego fragment przytoczono, jest uznawany za hymn. Wskaż dwie cechy będące dowodem przynależności tekstu do tego właśnie gatunku literackiego.

1. cecha: .....
2. cecha: .....

b) Wypisz z tekstu jedno uosobienie i jeden epitet wraz z wyrazem określanym.

Uosobienie: .....

Epitet: .....

c) Udowodnij, że tekst jest rytmiczny. Podaj dwa argumenty.

1. argument: .....
2. argument: .....

Agnieszka Molska

TOLERANCJA W DZISIEJSZYM SPOŁECZEŃSTWIE

W ostatnich czasach coraz częściej w prasie i telewizji można usłyszeć bądź przeczytać słowo *tolerancja*. Cóż ono takiego oznacza? Tolerancja oznacza cierpliwość i wyrozumiałość dla odmienności. Jest poszanowaniem cudzych uczuć, poglądów, upodobań, wierzeń, obyczajów i postępowania, choćby były całkowicie odmienne od własnych albo zupełnie z nimi sprzeczne. Współcześnie rozumiana tolerancja to szacunek dla wolności innych ludzi, ich myśli i opinii oraz sposobu życia. Szacunek ten przybiera formy wyrozumiałości i życzliwości dla tego, co nie musi być naszym udziałem, ale co cieszy się naszą akceptacją.

Tolerancję można rozpatrywać w bardzo wielu aspektach¹. Najczęściej słowo *tolerancja* pojawia się w tematach mniejszości narodowych i religii. Jednak nie tylko tych aspektów życia ono dotyczy. O tolerancji możemy mówić nie tylko w odniesieniu do spraw wielkich, ponadnarodowych czy kulturowych, [ale też] tych całkiem malutkich. Czyli trzeba dostrzec wokół siebie, w domu, w rodzinie, że każde [...] dziwactwo ma prawo bytu i powinniśmy je uszanować. [...] Często zdarza się również, że w dużej grupie ludzi znajdzie się taka szara owieczka, która jest tematem zakładowych żartów i naśmiewań. Często bierze się to z jej odmiennego zachowania czy też ubioru — i tutaj zdarza się, że my, tolerancyjni ludzie, uczestniczymy chętnie w tego typu zabawach. Tym samym krzywdzimy często taką osobę i z pewnością nie można wtedy powiedzieć, że jesteśmy tolerancyjni.

Można wyróżnić dwa rodzaje tolerancji: tolerancję pozytywną i negatywną. Tolerancja pozytywna polega na uznaniu innych form zachowań i poglądów jako równoważnych z tymi ogólnie przyjętymi. Drugi typ to tolerancja negatywna przejawiająca się brakiem działań w przypadku zachowań i postaw innych ludzi, mimo że uznajemy je za niewłaściwe i niemoralne. Motywami przemawiającymi za przyjęciem postawy tego typu tolerancji są obojętność w stosunku do tego, co myślą i czynią inni, oraz chęć harmonijnego² współżycia z innymi ludźmi, które mogłaby zaburzyć nadmierna ingerencja w ich poglądy czy postawy. W stosunku do człowieka zawsze obowiązuje tolerancja pozytywna, natomiast w stosunku do zachowań i poglądów może obowiązywać ograniczona tolerancja negatywna. To, jak wygląda nasza tolerancja, w dużym stopniu zależy od środowiska, w jakim żyjemy, poglądów politycznych, światopoglądu, a nawet od pozycji klasowej.

O tolerancji bardzo dużo się mówi. Niestety, nie idzie to w parze z czynami. Jednak życie w wielokulturowym społeczeństwie zmusza nas poniekąd do uczenia się tolerancji, bez której na co dzień trudno byłoby żyć. Każdy z nas ma prawo wyboru, do jakiej grupy społecznej czy wyznaniowej chce należeć, którą partię polityczną popierać, jak się ubierać i w jaki sposób żyć. Ale możliwość takiego wyboru idzie w parze z koniecznością bycia tolerancyjnym.

Agnieszka Molska, *Tolerancja w dzisiejszym społeczeństwie*,

[w:] „Res Humana” 2012, nr 1, s. 25–26.

[410 słów]

¹ aspekt – punkt widzenia, z którego się coś rozpatruje

² harmonijny – tu: oparty na zgodzie i przyjaźni

Zadanie 15. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Tolerancja oznacza akceptację i szacunek dla innych osób.	P	F
O tolerancji można mówić tylko w odniesieniu do spraw wielkich, ponadnarodowych.	P	F

Zadanie 16. (0–2)

Spśród podanych pytań A–F wybierz te, na które odpowiedzi zawarto we wskazanych akapitach tekstu. Wpisz do tabeli właściwą literę. Każdemu akapitowi przyporządkuj jedno pytanie.

- A – Kogo najczęściej dotyka nietolerancja?
 B – Jakie są rodzaje tolerancji?
 C – Jakie są przyczyny nietolerancji religijnej?
 D – Czym jest tolerancja?
 E – Czy trzeba być tolerancyjnym?
 F – Czy Polacy są tolerancyjni?

Akapit	Pytanie
1.	
2.	
3.	
4.	

Zadanie 17. (0–1)

Na jednej ze stron internetowych toczy się dyskusja na temat nietolerancji wobec uczniów z ubogich rodzin, którzy są wyśmiewani z powodu braku markowych ubrań czy najnowszych smartfonów. Zabierz głos w dyskusji. Napisz komentarz, w którym przedstawisz swoje stanowisko i poprzész je jednym argumentem.

Re: Biedny znaczy gorszy?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Odpowiedz

Cytuj

Zadanie 18. (0–2)

Podaj autora i tytuł lektury obowiązkowej, w której bohater przywiązuje wielką wagę do dóbr materialnych. Uzasadnij swój wybór, odwołując się do treści utworu.

Autor: .....

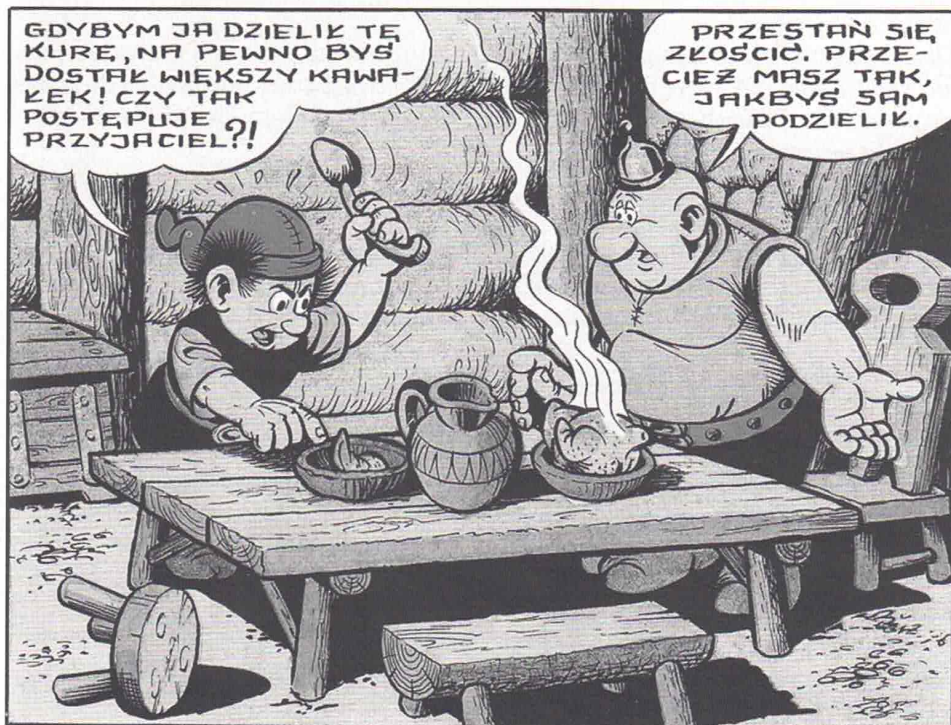
Tytuł: .....

Uzasadnienie: .....

.....
.....
.....

Zadanie 19. (0–2)

Przyjrzyj się poniższemu tekstowi, a następnie wykonaj polecenia.

Janusz Christa, *Kajko i Kokosz. Mirmil w opałach*, Egmont Polska, Warszawa 2017, s. 4.

ZESTAW 2

Informacje dla ucznia

- Przeczytaj uważnie teksty, a następnie wykonaj umieszczone pod nimi zadania.
- Odpowiadaj tylko własnymi słowami, chyba że w zadaniu polecono inaczej.
- Na wykonanie wszystkich zadań masz 120 minut.

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Wisława Szymborska
ŻYCIE NA POCZEKANIU

Życie na poczekaniu.
Przedstawienie bez próby.
Ciało bez przymiarki.
Głowa bez namysłu.

Nie znam roli, którą gram.
Wiem tylko, że jest moja, niewymienna.

O czym jest sztuka,
zgadywać muszę wprost na scenie.

Kiepsko przygotowana do zaszczytu życia,
narzucone mi tempo akcji znoszę z trudem.
Improwizuję, choć brzydzę się improwizacją.
Potykam się co krok o nieznaną rzecz.
Mój sposób bycia zatrąca zaściankiem!
Moje instynkty to amatorszczyzna.
Trema, tłumacząc mnie, tym bardziej upokarza.
Okoliczności łagodzące odczuwam jako okrutne.

Nie do cofnięcia słowa i odruchy,
nie doliczone gwiazdy,
charakter jak płaszcz w biegu dopinany –
oto żałosne skutki tej nagłości.

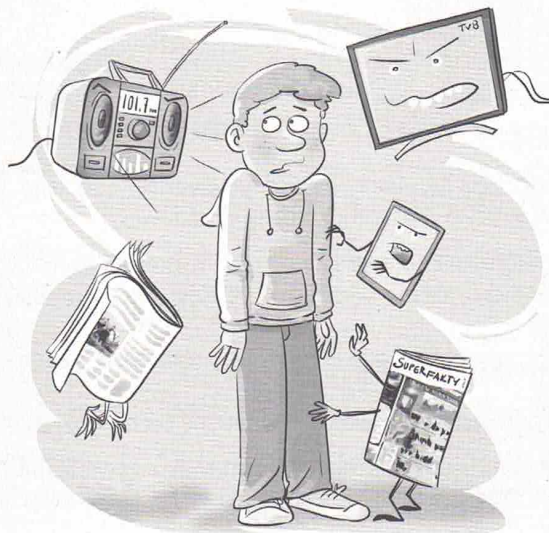
Gdyby choć jedną środę przeciwzyć zawczasu,
albo choć jeden czwartek raz jeszcze powtórzyć!
A tu już piątek nadchodzi z nie znanym mi scenariuszem.
Czy to w porządku – pytam
(z chrypką w głosie,
bo nawet mi nie dano odchrząknąć za kulisami).

Zestaw 2

Zestaw 2
str 24

ZADANIE 22. (0-1)

Przyjrzyj się poniższej ilustracji, a następnie wykonaj polecenie.

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Ilustracja ukazuje wpływ środków masowego przekazu na jednostkę.	P	F
Mass media wydają się atakować swojego odbiorcę.	P	F
Postawa i mina chłopca wskazują na opanowanie i świadomy wybór źródła informacji.	P	F

ZADANIE 23. (0-20)

Wybierz jeden z tematów i napisz wypracowanie.

Temat 1.

Każdy powinien mieć kogoś, z kim mógłby szczerze pomówić, bo choćby człowiek był nie wiadomo jak dzielny, czasami czuje się bardzo samotny (Ernest Hemingway).
Napisz charakterystykę wybranego bohatera lektury obowiązkowej, któremu doskwierała samotność. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Temat 2.

Napisz opowiadanie o bohaterze jednej z lektur obowiązkowych, który stał się obiektem zainteresowania współczesnych mediów. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Złudna jest myśl, że to tylko pobieżny egzamin
 składany w prowizorycznym pomieszczeniu. Nie.
 Stoję wśród dekoracji i widzę, jak są solidne.
 Uderza mnie precyzja wszelkich rekwizytów.
 Aparatura obrotowa działa od długiej już chwili.
 Pozapalane zostały najdalsze nawet mgławice.
 Och, nie mam wątpliwości, że to premiera.
 I cokolwiek uczynię,
 zamieni się na zawsze w to, co uczyniłam.

Wisława Szymborska, *Wiersze wybrane*, Wydawnictwo A5,
 Kraków 2011, s. 230–231.
 [192 słowa]

¹ zaścianek – tu: zacofanie, brak szerszych horyzontów myślowych

Zadanie 1. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A, B albo C i jej uzasadnienie 1., 2. albo 3.

Utwór Wisławy Szymborskiej zalicza się do

A.	liryki,	ponieważ	1.	jest zapisany prozą i przedstawia pewne wydarzenia.
B.	epiki,		2.	jest wierszowany i ukazuje wewnętrzne przeżycia oraz przemyślenia osoby mówiącej.
C.	dramatu,		3.	składa się z tekstu głównego oraz pobocznego i ukazuje dramat człowieka.

Zadanie 2. (0–2)

W 2–3 zdaniach przedstaw problematykę przywołanego utworu.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 3. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Osoba mówiąca czuje się

- A. wzburzona, zirytowana.
- B. radosna, podekscytowana.
- C. zawiedziona, rozczarowana.
- D. zdezorientowana, zagubiona.

Zadanie 4. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

Nastrój utworu jest A/B, ponieważ C/D.

- A. poważny
- B. żartobliwy
- C. tekst porusza ważny temat
- D. opisywany problem w rzeczywistości jest błahy

Zadanie 5. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Utwór Wisławy Szymborskiej jest rytmiczny – ma rymy i jednakową liczbę sylab w wersach.	P	F
Wiersz zaczyna się apostrofą skierowaną do życia.	P	F

Zadanie 6. (0–1)

W tabeli podano przykłady środków poetyckich zastosowanych w utworze *Życie na poczekaui*. Wybierz T (tak) lub N (nie) w zależności od tego, czy poprawnie określono ich funkcję.

Środek poetycki i przykład	Funkcja w utworze	T	N
epitet: (precyzja) <i>rekwizytów</i>	ukazuje niesolidność przedmiotów otaczających osobę mówiącą	T	N
porównanie: <i>charakter jak płaszcz w biegu dopinany</i>	ukazuje podobieństwo nieukształtowanego charakteru do niezapiętego z powodu braku czasu płaszcza	T	N

Zadanie 7. (0-1)

Przeczytaj poniższy fragment tekstu, a następnie wykonaj polecenie.

*Mój sposób bycia zatracą zaściankiem.
Moje instynkty to amatorszczyzna.
Trema, tłumacząc mnie, tym bardziej upokarza.*

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W przytoczonym fragmencie osoba mówiąca mówi o sobie

- A. z dumą.
- B. z aprobatą.
- C. z dezaprobatą.
- D. z obojętnością.

Zadanie 8. (0-2)

William Szekspir powiedział: *Świat jest teatrem, aktorami ludzie, którzy kolejno wchodzi i znikają. Każdy tam aktor niejedną gra rolę.* Jakie dostrzegasz podobieństwo, a jaką różnicę w spojrzeniu Szymborskiej i Szekspira na życie ludzkie?

Podobieństwo: .....

.....

.....

Różnica: .....

.....

.....

Zadanie 9. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie 1., 2. albo 3.

Przeczenie *nie* zapiszemy łącznie z wyrazem

A.	<i>spokojna,</i>	ponieważ	1.	jest to przymiotnik w stopniu równym.
B.	<i>najlepsza,</i>		2.	jest to imiesłów przymiotnikowy.
			3.	jest to przymiotnik w stopniu najwyższym.

Zadanie 10. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wypowiedzenie *Trema, tłumacząc mnie, tym bardziej upokarza* to zdanie złożone

- A. współrzędnie rozłączne.
- B. podrzędnie przydawkowe.
- C. podrzędnie okolicznikowe.
- D. podrzędnie z imiesłowowym równoważnikiem zdania.

Zadanie 11. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Para wyrazów składających się z takiej samej liczby sylab i głosek to

- A. *zawsze – gwiazdy.*
- B. *upokarza – narzucone.*
- C. *instynkty – niewymienna.*
- D. *przedstawienie – nieznanomość.*

Zadanie 12. (0–2)

W literaturze popularny jest motyw zakładania maski, czyli udawania kogoś innego lub odgrywania określonej roli. Który z bohaterów epopei narodowej *Pan Tadeusz* Adama Mickiewicza zakłada maskę i dlaczego?

Bohater: .....

Postać, w którą się wciela: .....

Przyczyna założenia maski przez bohatera: .....

Zadanie 13. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A, B albo C i jej uzasadnienie 1., 2. albo 3.

Bohaterem opowiadania Sławomira Mrożka pt. *Artysta* jest

A. kogut,	który <u>nie otrzymał</u> angażu do cyrku z powodu	1. zbytniej chciwości.
B. kot,		2. zbyt pospolitego wyglądu.
C. indyk,		3. absurdalnych oczekiwań.

Zadanie 14. (0-2)

Na forum internetowym toczy się dyskusja o przyczynach zakładania masek przez użytkowników internetu. Zabierz głos w dyskusji. Napisz komentarz, w którym przedstawisz swoje zdanie na ten temat. Podaj dwie przyczyny takiego zachowania internautów.

Re: W internecie nikt nie jest tym, za kogo się podaje

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Odpowiedz

Cytuj

Zadanie 15. (0-3)

Uczniowie Twojej klasy zamierzają wystawić w szkole przedstawienie na podstawie *Małego Księcia*. Napisz zaproszenie na ten spektakl. Użyj dwóch argumentów, którymi przekonasz kolegów i koleżanki do przyjścia na przedstawienie. Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

Zaproszenie

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Rainer Wälde
DOBRY STYL

Doktor Klemens Werner podjeżdża samochodem pod imponujący wieżowiec. Spogląda nerwowo na wyrastający przed nim betonowy kloc z początku lat 80. [...] Po kilkunastu minutach doktor Werner i Svenja Dietrich stoją już na planie. Za drewnianym biurkiem wiszą dwa ogromne płaskie ekrany na niewidocznych stalowych linach. Tło tworzą sztuczne chmury. Zaczęło się nagranie.

Czy występując w mediach, można być sobą i zachowywać się naturalnie? Długo pracowałem w telewizji i obserwowałem wielu takich „Wernerów” w trakcie debiutu przed kamerami. Nawet gdy jeszcze całkiem niedawno jako dyrektor szpitala i szef był panem sytuacji, znakomicie sobie radząc, to z chwilą przekroczenia progu studia telewizyjnego staje się jedynie trybikiem w ogromnej i sprawnie funkcjonującej maszynie. Gość w studiu jest zaledwie pionkiem na tle seryjnej produkcji przemysłu rozrywkowego, stąd też ma doprawdy ograniczone pole manewru. W gruncie rzeczy jest się bezsilnym wobec potęgi zgranych schematów i procedur, którymi rządzi się telewizja. Wiele osób przystępuje do swojego telewizyjnego debiutu z podekscytowaniem i mnóstwem oczekiwań. Natomiast gdy już mają go za sobą, czują przeważnie przygnębienie i wewnętrzną pustkę.

Po pierwsze, musimy sobie uzmysłowić podstawowy fakt: telewizja nie jest obiektywna. Przekaz obrazu ma wręcz niespotykaną moc. Zdaniem medioznawców, właśnie obraz w telewizji stanowi już 85% komunikatu, obojętnie, czy jest to audycja przyrodnicza czy program publicystyczny. *To, co oglądamy w telewizorze, nigdy nie może być do końca prawdziwe, zawsze bowiem mamy do czynienia z wykreowaną rzeczywistością.* Już scenografia w studiu, do którego wchodzi doktor Werner, nie ma nic wspólnego z szarą codziennością. Tu bowiem na własne potrzeby, według własnych reguł i praw, tworzy się określoną rzeczywistość. Doktor nie ma najmniejszego wpływu na tę niezwykle profesjonalną i przemyślaną inscenizację, może jedynie wziąć w niej udział, lecz reguły gry ustala ktoś inny.

Już w charakteryzacji przygotowuje się doktora Wernera do wyznaczonej roli. Zarazem wyraźnie ogranicza się jego strefę intymną. Poznaje członków ekipy technicznej, czyli m.in. charakteryzatorki, scenografów, kamerzystów, reżyserów. Oni zdecydują, jak wypadnie na ekranie telewizora. Dzięki charakteryzacji, oświetleniu, ujęciu kamery doktor Werner może wydać się sympatyczny lub antypatyczny.

Następnie spotyka osoby z ekipy redakcyjnej odpowiedzialne za to, w jaki sposób przedstawi ważny dla siebie problem. Tu również wszystko sprowadza się do subiektywnego spojrzenia. Dziennikarka ma własną wizję [...]. Stawiając konkretne pytania, niejako z góry wyznacza na nie odpowiedź. Wreszcie tylko od niej zależy, jak potraktuje gościa – czy grzecznie go wysłucha, czy też wtrącając bez przerwy dodatkowe pytania, wybije go z rytmu. [...] Doktor Werner musi za to w ciągu 12 minut wyłożyć [...] zagadnienie w możliwie przystępny i atrakcyjny dla telewidza sposób. Przy czym 12 minut w telewizji to niemal wieczność. Jego wypowiedzi powinny być zwięzłe i jasne. Nie ma czasu na szczegółowe objaśnienia. Jednocześnie powinien opowiadać w możliwie swobodny i błyskotliwy sposób. Takie są wymogi telewizji. [...]

Im bardziej emocjonalna relacja gościa w studiu tym lepiej. Widzowie [...] mogą emocjonalnie identyfikować się z naszym bohaterem. Warto przy okazji umiejętnie wpleść w swoją opowieść interesujące dane i fakty [...].

Wracając do zasadniczej kwestii, czy rzeczywiście można w takich okolicznościach być sobą? Tak, uważam, że można [...]. O sukcesie naszego występu przed kamerami przesądzi kilka określonych czynników. Podstawowa reguła wydaje się z pozoru banalna: im lepiej znamy samych siebie oraz im większą mamy świadomość, jakimi prawami rządzi się dany środek masowego przekazu, tym wiarygodniej możemy się w nim zaprezentować.

Rainer Wälde, *Dobry styl. Z wyczuciem, taktem i rozważą. Poradnik dobrych manier*, tł. Magdalena Nelke, Oficyna Wydawnicza ABA, Warszawa 2009, s. 116–118.

[537 słów]

Zadanie 16. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

W przytoczonym tekście zawarto głównie **A/B**, dzięki którym **C/D**.

- A. fakty   C. autor zapoznaje nas ze swoimi doświadczeniami i udziela wskazówek
B. opinie   D. zdobywamy obiektywną wiedzę na temat środków masowego przekazu

Zadanie 17. (0–1)

Oceń, które z podanych zdań jest prawdziwe. Wybierz P przy zdaniu prawdziwym.

1.	Telewizja w żaden sposób nie może kreować wyobrażenia widzów o osobie występującej przed kamerami.	P
2.	Autor tekstu ma doświadczenie związane z pracą w telewizji.	P
3.	Debiut w telewizji zwykle bywa przyjemnym doświadczeniem.	P
4.	Widzowie oczekują, aby relacja gościa była pozbawiona emocji.	P

Zadanie 18. (0–2)

Na podstawie informacji zawartych w tekście udziel trzech rad osobie, która ma pierwszy raz wystąpić w telewizji. Użyj czasowników w 2. osobie liczby pojedynczej trybu rozkazującego.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 19. (0–2)

Dobierz właściwe pojęcia do definicji. Wpisz odpowiednie litery w wy kropkowanych miejscach.

A – scenografia
B – inscenizacja
C – ujęcie

D – charakteryzator
E – scenograf
F – reżyser

- 1) autor dzieła scenicznego lub filmowego odpowiedzialny za jego całokształt, inicjator spektaklu, filmu, widowiska muzycznego bądź estradowego .....
- 2) plastyczna i architektoniczna oprawa filmu, sztuki teatralnej, widowiska operowego, baletowego lub telewizyjnego, składa się z dekoracji, kostiumów, rekwizytów, charakteryzacji postaci i oświetlenia .....
- 3) autor oprawy plastycznej i architektonicznej spektaklu lub filmu .....
- 4) osoba nadająca czyjeś twarzy i sylwetce zewnętrzne cechy innej osoby .....
- 5) najmniejsza dynamiczna jednostka budulca filmowego zawarta między dwoma najbliższymi cięciami montażowymi .....

Zadanie 20. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A, B lub C.

W wypowiedzeniu *Spogląda nerwowo na wyrastający przed nim betonowy kloć z początku lat 80.* podkreślony fragment jest

A.	zgrubieniem, za pomocą którego określono epokę, w jakiej budowla powstała.
B.	porównaniem, które wskazuje na materiał, z którego zbudowano gmach.
C.	przenośnią, dzięki której podkreślono rozmiary i kształt budynku.

Zadanie 21. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Rodzinę wyrazów tworzą słowa znajdujące się w szeregu

- A. *telewizor, telewizyjny, telepatia.*
- B. *reżyser, reżyserski, reżyserować.*
- C. *scenograf, scenarzysta, reżyser.*
- D. *widz, odbiorca, adresat.*